

IŚCIĆ SIĘ (51) *vb impf*

się (27), sie (24).

inf iścić się (6). $\diamond$ *praes 1 sg* iściesz się (1). $\diamond$ *3 sg* iści się (28). $\diamond$ *3 pl* iszczą się (5), iścią się (1) *PowodPr.* $\diamond$ *praet 3 sg m* iścił się (1). *f* iściła się (1). *n* iściło się (2). $\diamond$ *3 pl subst* iściły się (2). $\diamond$ *imp 2 sg* iści się (1). $\diamond$ *3 sg* niech się iści (1). $\diamond$ *con 2 sg m* byś się iścił (1). $\diamond$ *part praes act* iszcząc się (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w. s.v. iścić.

1. *Urzeczywistniać się, stawać się w istocie, spełniać się* (32) : Y iści fię łowo iego *SkarJedn* 151, 312, 399; *SkarŻyw* 59, 277; Przetoż ná takie Tyrántwo iścą fię one niefzczęścia w ktorych Pan Bog lud fwoy niekiedy przeftzregał *PowodPr* 9, 19, 25, 64, 66; *SkarKaz* 456a; Drugie fą pogrozenia Páńfkie ktore fię nie ifzczą rychło *SkarKazSej* 706b, 658b, 679b.

iścić się na kim (6): *SkarJedn* 386; prętko fię ná nim ono Prorocstwo iściło. *SkarŻyw* 507, 599, 601 [2 r.]; *SkarKazSej* 706b.

iścić się nad czym (1): Słufznie fię tedy nád náfzą Polfką iści/ co támże Pan Bog dáley mowi. *PowodPr* 19.

iścić się w kim (5), *w czym* (2): gdyż fię to w nas iści/ co v *Ekklezyáftefá* nápiáno: Więcey ich/ práwi/ obźárftwo á niżeli miecz zábijá. *WerGośc* 205; Iáko fię to iści we wfyftkich kroleftwách y rzeczách pófpolitych kędy niezgody pánuią *WujNT* 136, 164, 337; według wywodu Páwła S. w nim włáfniey niż w Izráelczykách iści fię oná wielka obietnicá vraczenia Boskiego *PowodPr* 16, 8, 51.

W charakterystycznych połączeniach: iści (a. iszczą) się nieszczęścia, obietnica (2), *prawda* (3), *prawo, pogrozenia, prorocstwo* (3), *prorockie wołanie, przekłęctwo, słowo (słowa)* (3), *wyroki boskie.*

Szeregi: »iścić się i doznawać« (1): Ná ktorey [*Łodce Piotra św. = w Kościele*] fię prawdá/ moc/ y błogóftwienftwo Zbáwiciela náfzego iści y doznawa. *SkarJedn* 386.

»iścić się a pełnić« (1): Obietnice Piotrá ś. więcey fię wiściły y ifzczą á pełnią ná potomkach iego Biřkupach Rzymřkich. *SkarŻyw* 601.

a. *Sprawdzać się, potwierdzać się, okazywać się* (4) : wymiotał ie z źemie fwoiey w gniewie y w zápálczywości/ [...] y wrzucił do cudzey źemie/ co fie y dziś iści [*sicut hodie comprobatur*]. *Leop Deut* 29/28; ono czo dawno powiedziano/ máło fie nie iści/ iż rzadko tho ieft/ áby fie biegly w práwie práwował: Medik/ áby miał brác lekárftwo: á Theolog żeby był dobrym Krześciáninem. *GórnDworz* Q7v;

iścić się komu [w tym: na czym (1)] (2): *RejAp* 168; *RejPos* 275v. *Cf Szeregi.*

Szeregi: »iścić się a okazować« (1): Słuchayże co tám znaydzyemy/ á ície nieomylnie otrzymamy/ tám iáko fie to káždemu iáwnie iści á okázuie ná tych dwu człowiekoch fwiętych *RejPos* 275v.

»iścić się a twirdzić« (1): Thu fie nam iści á twirdzi pociechá náfzá *RejAp* 168.

2. *Zapewniać, zaręczać; utwierdzać w jakimś przekonaniu* (8) :

iścić się komu [w tym: w czym (1), *przez kogo* (1), *za co* (1)] (5): Tu przedfię ku óftátkowi iści fie nam Pan przez laná fwiętego/ iż to co nam obiecować raczy/ nigdy nas minąć nie może *RejAp* 192v; *RejPos* 120, 235, 237, [352]v.

Ze zdaniem dopełnieniowym (6): Tám fie iuż Pan iści iż chce przyść rychło á dokończyć wfyftkich fpraw fwoich. *RejAp* Cc4v, 192v; *RejPos* 120, 235, 237, [352]v.

Szeregi: »iścić się a zaślubować« (1): mocą oney wiary iego [człowieka skruszonego]/ á onych pewnych á nie omylnych obietnic Pánłkich/ może mu fie pewnie iścić/ á pewnie mu to záflubować zá Páná fwego/ iż mu będzie Bogiem miłościwym *RejPos* 237.

»iścić się a zawięzować« (1): Ale mu fie w tym mocno iścić á zawięzować raczy/ iż pewnie ozyć musi na wieczne pociechy fwoie *RejPos* [352]v.

W przen: O Salomonie i prorokach zamiast o ich prorocत्वach (1) :

iścić się komu od kogo (1): iuz wiesz zapłáthę fwoię z nieomylnych obietnic iego/ iákoć fie iści Sálomon y ini Prorocy od niego *RejPos* 288v.

a. *W funkcji strony biernej:* być potwierdzanym [od kogo = przez kogo] (1) :

iścić się komu (1): Tám iuz Ian s. iści fie nam od Páná/ iż ty fłowá iego y to piłmo iego ieft pewno á prawdziwe. *RejAp* Cc4v.

3. *Dotrzymywać słowa, wywiązywać się z obietnic, zobowiązania* (6) : KRol Fereyfki był zacny wždy fie nie rad iścił *PaprPan* Rv.

iścić się komu (1): ktory [*Pan*] dla obietnic fwoich łáłkáwých iści fie nam obficie/ á my bierzemy chociażmy nie dorobili. *WujJudConf* 112v.

iścić się w czym (3): *KochPs* 87; iści fie Pan Bog w obietnicach fwoich *SkarŻyw* 103; *CiekPotr* B4v.

W charakterystycznych połączeniach: *iścić się w słowie* (a. słowech) (2), *w obietnicach*.

Szeregi:»wypełnić i iścić się« (1): tu to wypełnić nieomylnie obiecuie/ y iścić fie raczy *RejPos* 318v.

»nie iścić się i zawodzić« (1): Acz częłto fie odkrywa, że fie w fłowech fwoich Nie ifczą, y zawodzą ludzie *CiekPotr* B4v.

4. *Płacić, regulować należność, dług* (3) : ziemiá ináčzey fwą lichwę odpráwia Ináčzey człówek: Bo ten y dobrá záłtáwia Chcąc fie iścić: y musi rad nie rad zápláćić Lichwiarzowi/ niechceli wżytkiego wtráćić. *KlonWor* 79; [cf ISKAC̣ znac. 2.]

iścić się komu (1): łákomi [...] nie mogą fie y pánom iścić/ y fwoie⁸⁰ łákomłtwá nákarmitć/ iedno krwią á potem á łupiełtwem vbogich. *SkarKaz* 610a.

a. *W funkcji strony biernej:* być wynagradzanym [za co na czym (= w postaci czego)] (1) : zá co Królowa Anná iści fie ná Królełtwie Neápolitańłkim, Księztwie Barłkim y Różáńłkim Duoaná Foggia ná wienie, y przywianku, y ná fummách wżytkich, ná rzeczach ruchómých y nieruchómých. *SarnStat* 108.

5. *Brać co bezkrytycznie za pewne, łudzić się* [czym] (1) : (*marg*) Cziściec fłába nádzyeiá. (–) Teżes tu iákiś czyściec wlpominał nieboże/ Iż fobie tám nędzniczek odpoczynać może/ A kiedy fie wyczyści/ to prołto do nieba/ Poydzye záfię [...] A ia tobie rádę/ byś fie tym nie iścił/ Bo fie pewnie w tey wierze z námi będzieł czyścił. *RejWiz* 163v.

6. *Naśladować kogo, postępować jak kto* (*stawiany za wzór*) [*komu*] (1) : Powiemći ten Strzáłkowłki w to potráfić vmie/ Iák fie komu záchowác czyłcie to rozumie. Y pánu y chudemu ma ná wżytko miáre/ Tylko mu fie też iści y záchoway wiáre. *PaprPan* Bb3v.

Synonimy: **1.** *spełniać się, stawać się, potwierdzać się;* **2.** *twirdzić, zaręczać;* **3.** *dotrzymawać, wypełniać;* **5.** *łudzić się;* **6.** *naśladować.*

Formacje współrdzene: *uiścić się, ziścić się; uiszcząć się.*

